

บทที่ 4
ผลการดำเนินงาน

1. การบริหารจัดการทรัพยากรสินทางปัญญาของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
1.1 ตารางสรุปผลการยื่นขอจดทะเบียนทรัพยากรสินทางปัญญาของสถาบันฯ ปี พ.ศ. 2556

ประเภททรัพยากรสินทางปัญญา	ดำเนินการยื่นจดทะเบียนใน ปีงบประมาณ 2556 (รายการ)
สิทธิบัตร	-
อนุสิทธิบัตร	1
ลิขสิทธิ์	14
เครื่องหมายการค้า	1
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	-
ขึ้นทะเบียนพันธุ์	-
พื้นที่คุ้มครองสมุนไพร ฯ	-
รวม	16

- 1.2 ตารางสรุปผลการบริหารจัดการทรัพยากรสินทางปัญญาของสถาบันฯ ระหว่างปี พ.ศ. 2554 – 2556

ประเภททรัพยากรสินทางปัญญา	ทรัพยากรสินทางปัญญา ทั้งหมดของสถาบันฯ (รายการ)	ติดตาม/แก้ไข สถานะ (รายการ)	มีสถานะทาง กฎหมายแล้ว (รายการ)
สิทธิบัตร	8	-	-
อนุสิทธิบัตร	5	1	1
ลิขสิทธิ์	17	-	17
เครื่องหมายการค้า	3	3	1
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	1	1	-
ขึ้นทะเบียนพันธุ์	4	-	4
พื้นที่คุ้มครองสมุนไพร ฯ	1	1	1
รวม	39	6	24

2. การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่เป็นสิทธิชุมชน

2.1 สนับสนุนให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่เป็นสิทธิของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินงานใน 2 พื้นที่ ดังนี้

2.1.1 พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ บ้านโป่งคำ อ.สันติสุข จ.น่าน (ต่อเนื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555)

โดยดำเนินการผลักดันให้พื้นที่ป่าชุมชนบ้านโป่งคำเป็นพื้นที่คุ้มครองอนุรักษ์สมบูรณ์ไพร ซึ่งมีแผนจัดการคุ้มครองสมบูรณ์ไพรพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ระยะสั้น 3 ปี การดำเนินงานจึงมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินงานต่อเนื่อง 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การประชุมคณะกรรมการการอนุรักษ์สมบูรณ์ไพรและถิ่นกำเนิดป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ในวันที่ 26 ตุลาคม 2556 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ วัดโป่งคำ ต.ดู่พงษ์ อ.สันติสุข จ.น่าน มีวัตถุประสงค์ในการจัดประชุม คือ (1) เพื่อชี้แจงผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการการอนุรักษ์สมบูรณ์ไพรและถิ่นกำเนิดป่าชุมชนบ้านโป่งคำ อ.สันติสุข จ.น่าน ปีงบประมาณ 2555 และ(2) เพื่อร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติการและแนวทางการดำเนินงานการอนุรักษ์สมบูรณ์ไพรและถิ่นกำเนิดป่าชุมชนบ้านโป่งคำ อ.สันติสุข จ.น่าน ปีงบประมาณ 2556 โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากสมบูรณ์ไพร ให้สอดคล้องตามภารกิจของหน่วยงานและชุมชน

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. พระครูสุจินนันทกิจ	เจ้าอาวาสวัดโป่งคำ
2. นายแทน จันอัน	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดู่พงษ์
3. นายอินผ่าน ธัญญะ	ผอ.บ. บ้านโป่งคำ
4. นายพุฒ พังยะ	สอ.บ. ดู่พงษ์
5. นายอินเฝียน เตชะเสนา	ครูภูมิปัญญาด้านสมบูรณ์ไพร
6. นายบุญมี แดงแท้	ครูภูมิปัญญาด้านสมบูรณ์ไพร
7. นางสาวอัปสร วิทย์ประภารัตน์	นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
8. นางสาวสายทอง อินชัย	นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
9. นางสาวกิงกาญจน์ ตันติวิมลกิจ	จนท.สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง(องค์การมหาชน)
10. นางมาลีณี กันแสน	เจ้าพนักงานสาธารณสุขโรงพยาบาลสันติสุข
11. นางสาวสุทธิดา อุดใจ	เลขานุการมูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน(วัดโป่งคำ)
12. นายมา สุทธิเขตต์	กรรมการ
13. นางสาวมุกดา วงศ์สงคราม	องค์การบริหารส่วนจังหวัด
14. นายทอง บังเมฆ	สอ.บ. ดู่พงษ์
15. นางวันเย็น แสนอินตะ	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านโป่งคำ
16. นายประสิทธิ์ พัฒนใหญ่ยิ่ง	ผอ.สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ.น่าน
17. นางสาวณิชนันท์ บัญญาทรัพย์	จนท.สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง(องค์การมหาชน)
18. นายอินเป็ก บังเมฆ	อาสาสมัครมูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน(บ้านโป่งคำ)
19. นายจุมพล เป้าพรหม	อาสาสมัครมูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน(บ้านโป่งคำ)

เริ่มประชุมเวลา 09.30 น. ผลการประชุมสรุปได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 นางสาวกิงกาญจน์ ตันติวิมลกิจ เจ้าหน้าที่โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาทรัพยากรสินทางภูมิปัญญาของชุมชนบนพื้นที่สูง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง(องค์การมหาชน) ชี้แจงหลักการและเหตุผลของการจัดประชุมในครั้งนี้ รายละเอียดดังนี้

ชุมชนบ้านโป่งคำได้ร่วมกันดูแลอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าชุมชนอย่างดียิ่งมาช้านาน โดยมีความร่วมมือจากชุมชนข้างเคียงในกิจกรรมต่างๆ ตามประเพณีเสมอมา และยังมีหน่วยงานเข้ามาดำเนินงานเกี่ยวกับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคนทุกกลุ่มทุกวัยในชุมชนมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่างๆ

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ได้เล็งเห็นความพร้อมของชุมชนและคุณสมบัติที่ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่จะขอให้มีการประกาศพื้นที่ป่าชุมชนเป็นพื้นที่เขตอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 สถาบันฯจึงได้ดำเนินการผลักดันในเรื่องนี้ โดยเข้ามาดำเนินงานร่วมกับสาธารณสุขอำเภอสันติสุข โรงพยาบาลสันติสุข กลุ่มหมอยาพื้นบ้าน คณะกรรมการป่าชุมชน และมูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้(วัดโป่งคำ) ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติและส่วนรวมหลักๆ 2 ประการคือการช่วยส่งเสริมสนับสนุนระบบสุขภาพแห่งชาติแบบพึ่งตนเองได้ และการช่วยหน่วยงานรัฐพิทักษ์ ปกป้องคุ้มครอง รักษาความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าต้นน้ำ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยชุมชนนอกเหนือจากประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิปัญญาและธรรมรัฐแล้วก็จะได้ประโยชน์จากสิทธิชุมชนทางกฎหมาย ที่ป้องกันหรือกีดกันมิให้บุคคลหรือธุรกิจภายนอกได้เข้ามาใช้ประโยชน์จากพื้นที่ รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม โดยชุมชนมีกฎระเบียบใช้บังคับ ซึ่งไม่มีส่วนขัดแย้งกับกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เช่น พ.ร.บ.ป่าไม้ พ.ศ. 2484, พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507, พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2532, พ.ร.บ.คุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 และ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ฯลฯ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้สนับสนุนเงินกองทุนภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยให้แก่ชุมชนบ้านโป่งคำ เป็นเงิน 200,000 บาท ภายใต้ “โครงการสนับสนุนทางวิชาการเพื่อการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิด ปีงบประมาณ 2555” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดในเขตป่าชุมชนบ้านโป่งคำ อ.สันติสุข จ.น่าน ตามแนวทางการดำเนินกิจกรรมของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงานการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ปีงบประมาณ 2555 และใช้จ่ายงบประมาณไปบางส่วนแล้ว

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดป่าชุมชนบ้านโป่งคำ มีความต่อเนื่องในการดำเนินงานและเป็นไปตามแนวทางการดำเนินกิจกรรมของกรมฯ มูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้(วัดโป่งคำ) ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงได้จัดประชุมคณะกรรมการการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดป่า เพื่อชี้แจงผลการดำเนินงานการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ปีงบประมาณ 2555 และร่วมกันระดมความคิดเห็นกำหนดแผนปฏิบัติการและแนวทางการดำเนินงานการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดป่าชุมชนบ้านโป่งคำ อ.สันติสุข จ.น่าน ปีงบประมาณ 2556 ต่อไป

ระเบียบวาระที่ 2 รายงานผลงานวิจัยด้านสมุนไพรในพื้นที่ โดย น.ส.อัปสร วิทย์ประภารัตน์

โครงการวิจัยด้านสมุนไพร ได้เข้ามาดำเนินงานในพื้นที่ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2548 โดยดำเนินงานร่วมกับโครงการหญ้าแฝกของ ปตท. และได้เข้ามาดำเนินงานโครงการต่างๆในแต่ละปี ดังนี้

พ.ศ. 2550

โครงการวิจัยแบบมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของสภาพป่า รอบชุมชนบนพื้นที่สูง สำหรับใช้ประโยชน์ด้านแหล่งอาหาร (Food bank) ยาสมุนไพรและพลังงาน พื้นที่จังหวัดน่าน

พ.ศ. 2552	โครงการฟื้นฟูการใช้สมุนไพรและยาพื้นบ้านโป่งคำ
พ.ศ. 2553 – 2554	โครงการวิจัยและพัฒนาการฟื้นฟูการปลูกพืชสมุนไพรและยาพื้นบ้านบนพื้นที่สูง
พ.ศ. 2555 – ปัจจุบัน	โครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนต้นแบบการฟื้นฟูและการสร้างมูลค่าเพิ่มจากพืชสมุนไพรและยาพื้นบ้านที่ได้มาตรฐาน

ผลการดำเนินงานทั้งหมดที่ผ่านมา

1. รวบรวมตำราสมุนไพรและภูมิปัญญา จำนวน 40 ฉบับ
2. จำลองแบบและแปลตำรา จากอักษรล้านนา เป็นภาษาล้านนา และภาษาไทย จำนวน 10
3. สนับสนุนการรวบรวมและเพาะขยายพันธุ์พืชสมุนไพร สนับสนุนชุมชนปลูกพืชสมุนไพร
4. รวบรวมภูมิปัญญาสมุนไพร และตำรายาพื้นบ้านที่ชุมชนใช้ประโยชน์ ยาพื้นบ้าน 77 ตำรับ ประมาณ 244 ชนิดพืชสมุนไพร
5. ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เยาวชนในชุมชน โดยหมอยาพื้นบ้านและผู้รู้
6. เผยแพร่องค์ความรู้ โดยจัดนิทรรศการ อินเทอร์เน็ต หนังสือพืชอาหาร
7. จัดทำทำเนียบครุภูมิปัญญาด้านสมุนไพรและพืชท้องถิ่น (ผู้รู้)
8. สนับสนุนกิจกรรมชุมชน ฟื้นฟูการใช้สมุนไพรและทดลองพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรและยาพื้นบ้าน
ยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น
9. ศึกษาหาพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับดูแลสุขภาพขั้นต้นในชุมชน
10. แผนการปลูกสมุนไพรสำหรับการใช้ประโยชน์
11. ศึกษากระบวนการผลิตยาพื้นบ้านแบบดั้งเดิม
12. การถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาการผลิตยาพื้นบ้านที่สะอาดและปลอดภัยให้แก่ชุมชน เพื่อบริโภคในชุมชนและแปรรูป
13. ทดลองคัดเลือกพืชสมุนไพรที่มีศักยภาพต่อยอด
14. ขยายผลต่อยอดไปสู่ชุมชนข้างเคียง สร้างรายได้เสริม “บ้านศรีบุญเรือง”
15. ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆสู่ชุมชน
16. ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรและตำรายาพื้นบ้านในชุมชน

นางสาวสายทอง อินชัย นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ซึ่งแจ้งที่มาของโครงการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดป่าชุมชนบ้านโป่งคำ และผลการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา ตามแผนปฏิบัติการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิด ดังนี้

- วันที่ 8-9 มิถุนายน 2554 ตัวแทนชุมชนบ้านโป่งคำ ศึกษาดูงานพื้นที่ที่นำร่องตามแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรในพื้นที่เขตอนุรักษ์ ณ พื้นที่ป่าชุมชนบ้านหัวทุ่ง ต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ 8-9 มิถุนายน 2554

- วันที่ 27 มิถุนายน 2554 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจต่อคณะกรรมการป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ครั้งที่ 1 เรื่องการคุ้มครองสมุนไพรและถิ่นกำเนิด ณ วัดโป่งคำ

- วันที่ 17 สิงหาคม 2554 ยื่นเอกสารขอให้ประกาศพื้นที่ป่าชุมชนเป็นเขตพื้นที่อนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิด โดยมีการลงนามร่วมกัน 4 ฝ่าย คือ ชุมชน หมอยาพื้นบ้าน มูลนิธิเรียนรู้ชุมชน (วัดโป่งคำ) และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ยื่นหนังสือต่อ สาธารณสุขอำเภอสันติสุข

- วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2555 ชุมชนได้รับหนังสือแจ้งการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ประจำปีงบประมาณ 2555 จำนวน 200,000 บาท โดย

ดำเนินการเบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลัง และให้ดำเนินกิจกรรมตามแนวทางของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก

- วันที่ 28 พฤษภาคม 2555 ประชุมชี้แจง แนวทาง และขั้นตอนการดำเนินงานแผนปฏิบัติงานการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ปีงบประมาณ 2555 ต่อคณะกรรมการทุกฝ่าย เพื่อชี้แจงกิจกรรม ผลผลิต/ตัวชี้วัด และร่วมกันกำหนดระยะเวลาและแผนการใช้จ่ายเงินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชน เพื่อร่วมกันดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

- วันที่ 17 กันยายน 2555 ประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดป่าชุมชนบ้านโป่งคำและข้อเสนอกิจกรรมจากคณะกรรมการป่าชุมชน โดยที่ประชุมได้เสนอกิจกรรมมาดังนี้

1. เพาะขยายพันธุ์

- กลุ่มเพาะขยายพันธุ์สมุนไพร (หายาก/เศรษฐกิจ/ใช้ในชุมชน)

2. การใช้ประโยชน์

- ผลิตใช้ในชุมชน(ดูแลสุขภาพเบื้องต้น) ชุมชนพึ่งตนเองได้
- ขายวัตถุดิบให้โรงพยาบาล
- สืบทอดการใช้ให้คนรุ่นใหม่
- ใช้ประโยชน์เชิงศึกษา
(เอกสารเพื่อการศึกษาเรียนรู้ /หลักสูตรท้องถิ่น/แหล่งเรียนรู้/พิพิธภัณฑ์สมุนไพร)
- โรงอบสมุนไพรเพื่อรักษาโรค

3. พื้นที่อนุรักษ์

- พื้นที่ศึกษาเรียนรู้เส้นทางสมุนไพร
- กำหนดโซนอนุรักษ์สมุนไพร และโซนการใช้ประโยชน์
- กำหนดกฎระเบียบการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรในพื้นที่ป่าชุมชน
- การปลูกสมุนไพรคืนสู่ป่า

4. การถ่ายทอดความรู้ (ภูมิปัญญาการใช้/อนุรักษ์สมุนไพร)

ระเบียบวาระที่ 3 กิจกรรมวางแผนปฏิบัติการ การอนุรักษ์สมุนไพรและถิ่นกำเนิดป่าชุมชนบ้านโป่งคำ

มีการเสนอกิจกรรมจากที่ประชุม ดังนี้

1. การเพาะขยายพันธุ์พืชสมุนไพรในชุมชน: ตั้งเป้าหมายไว้ 50 ชนิด ชนิดละ 100 ต้น โดยสมุนไพรทั้ง 50 ชนิดนี้ครอบคลุมสมุนไพรที่มีการใช้ประโยชน์ในชุมชนในปริมาณที่สูง สมุนไพรเฉพาะถิ่นที่ใกล้สูญพันธุ์หรือหายาก และสมุนไพรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศ
2. การจัดทำพื้นที่ศึกษาเรียนรู้พืชสมุนไพรในพื้นที่ป่าชุมชน: โดยเริ่มต้นระยะแรก 200 เมตร สมุนไพร 50 ชนิด
3. การกำหนดโซนอนุรักษ์และโซนใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน:
4. การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในด้านต่างๆที่สอดคล้องกับแผนงานของกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก: เรื่องกฎหมาย กฎระเบียบหรือเงื่อนไขการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ โดยการจัดทำสื่อต่างๆที่เหมาะสมกับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ผ่านช่องทางวิทยุชุมชน เวทีประชุมต่างๆ
5. จุดเรียนรู้การใช้ประโยชน์จากสมุนไพร: โรงอบสมุนไพรพื้นบ้าน
6. การอนุรักษ์สมุนไพร การถ่ายทอดความรู้ การใช้ประโยชน์สมุนไพร
7. การศึกษาดูงาน
8. การถ่ายทอดองค์ความรู้: ในเรื่องของการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร การอนุรักษ์สมุนไพร โดยเป็นลักษณะการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างชุมชน เพื่อให้เกิดเป็นเครือข่ายการเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากสมุนไพร
9. การสร้างตลาดต้นกล้าสมุนไพรหายาก: จัดหาสถานที่จำหน่าย

โดยกิจกรรมที่คณะกรรมการและชุมชนเสนอขึ้นมานี้ จะนำไปสู่การจัดทำแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรมะเขือเทศ
อนุรักษ์ (แผนระยะสั้น) ภายใต้แผนงาน 4 แผนงาน คือ

1. แผนงานด้านกฎหมายหรือการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเงื่อนไขในการอนุญาตให้บุคคลในพื้นที่
2. แผนงานด้านการอนุรักษ์และประสานความร่วมมือในการคุ้มครองสมุนไพรมะเขือเทศและบริเวณถิ่นกำเนิด
สมุนไพรมะเขือเทศ
3. แผนงานด้านสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรมะเขือเทศและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพรมะเขือเทศ
4. แผนงานตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานและการบังคับใช้กฎหมาย

เพื่อยื่นเสนอต่อกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกพิจารณาต่อไป

กิจกรรมที่ 2 การประชุมคณะทำงานเพื่อจัดทำ (ร่าง)แผนจัดการคุ้มครองสมุนไพรมะเขือเทศพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่า
ชุมชนบ้านโป่งคำ ในเขตป่าสงวนป่าแม่ น้ำ นาน ตวัน ออกตอนใต้ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ปีงบประมาณ
2556-2558 ในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2555 ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน เพื่อร่วมกันจัดทำแผนจัดการ
เพื่อคุ้มครองสมุนไพรมะเขือเทศในพื้นที่เขตอนุรักษ์ (แผนระยะสั้น) ภายใต้แผนงาน 4 แผนงาน คือ (1)แผนงานด้าน
กฎหมายหรือการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเงื่อนไขในการอนุญาตให้บุคคลในพื้นที่ (2)แผนงานด้านการ
อนุรักษ์และประสานความร่วมมือในการคุ้มครองสมุนไพรมะเขือเทศและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพรมะเขือเทศ (3)แผนงานด้าน
สำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรมะเขือเทศและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพรมะเขือเทศและ(4)แผนงานตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล
การดำเนินงานและการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อยื่นเสนอต่อกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์
ทางเลือกพิจารณาต่อไป รายละเอียดมีดังนี้

(ร่าง) แผนจัดการคุ้มครองสมุนไพรพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ในเขตป่าสงวนป่าแม่ น้ำน่านตะวันออกตอนใต้ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ปีงบประมาณ 2556-2558

1. หลักการและเหตุผล

จังหวัดน่านมีพื้นที่ป่าทั้งสิ้นประมาณ 7,601,900 ไร่ สภาพทั่วไปของจังหวัดส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงถึงร้อยละ 87.2 ของพื้นที่ทั้งหมด แบ่งเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 16 แห่ง และพื้นที่อุทยานแห่งชาติ 7 แห่ง (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน, 2555) พื้นที่ป่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นป่าต้นน้ำเมื่อน้ำน่านที่ไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันยังมีสภาพที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้นและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สาเหตุมาจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจกระตุ้นให้มีการขยายพื้นที่ทำกินหรือบุกเบิกพื้นที่ใหม่ที่สมบูรณ์กว่าเดิมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น สัดส่วนประชากรที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้พื้นที่ทำกินต่อบุคคลมีน้อยลง พื้นที่ป่าจึงถูกเบียดเบียนอยู่เสมอ แม้จะมีการเข้มงวดของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งในเรื่องการป้องกันและส่งเสริมให้มีการปลูกป่าเพิ่มขึ้นทุกปี ตลอดจนมาตรการดูแลรักษาป่าอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันสภาพพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดน่าน มีป่าที่สมบูรณ์ยังมีจำนวนน้อย นอกนั้นเป็นป่าเสื่อมโทรม มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นพื้นที่รกร้างว่างเปล่าต่อไปในอนาคต ถ้าไม่มีการฟื้นฟูสภาพป่าให้สมบูรณ์ดังเดิม อาจส่งผลให้จำนวนพืชสมุนไพรในป่าธรรมชาติมีปริมาณที่ลดลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับยังมีการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรของชุมชนในปริมาณที่มากและยังมีความต่อเนื่อง โดยขาดการจัดการที่ดีหรือการปลูกทดแทน สมุนไพรบางชนิดจึงอยู่ภาวะใกล้สูญพันธุ์

ภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 หมวด 3 การคุ้มครองสมุนไพร มาตรา 57 บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิดของสมุนไพร ที่มีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือมีความหลากหลายทางชีวภาพหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากการกระทำของมนุษย์ได้โดยง่ายในเขตพื้นที่ที่ได้มีการกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ และให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติงานเรียกว่า “แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพร” เสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี โดยอาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาวได้ตามความเหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ พ.ร.บ.ฉบับนี้เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและส่วนรวมหลักๆ 2 ประการคือ (1) การช่วยส่งเสริมสนับสนุนระบบสุขภาพแห่งชาติแบบพึ่งตนเองได้ (2) การช่วยหน่วยงานรัฐพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครอง รักษาความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าต้นน้ำ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยชุมชน นอกเหนือจากประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิปัญญาและธรรมรัฐแล้ว ก็จะได้ประโยชน์จากสิทธิชุมชนทางกฎหมาย ที่ป้องกันหรือกีดกันมิให้บุคคลหรือธุรกิจภายนอกได้เข้ามาใช้ประโยชน์จากพื้นที่ รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างไม่ต้องสงสัยหรือไม่เป็นธรรม

2. สถานการณ์และสภาพปัญหา

ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ตำบลทุ่งพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ปัจจุบันมีพื้นที่ 582.60 ไร่ (สำรวจร่วมกับคณะกรรมการป่าชุมชนบ้านโป่งคำ เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2555) ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนป่าแม่น้ำน่านตะวันออกตอนใต้ ชุมชนบ้านโป่งคำเริ่มการอนุรักษ์ป่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 จำนวน 3,500 ไร่ และเพิ่มขึ้นเป็น 12,000 ไร่ในปีต่อมา โดยมีลักษณะเป็นป่าชุมชนมีกฎระเบียบการใช้ และบทลงโทษเมื่อฝ่าฝืนที่ชัดเจน พื้นที่ป่าชุมชนแห่งนี้เคยเป็นป่าเสื่อมโทรมที่เป็นผลมาจากการประกอบอาชีพเผาถ่านของชาวบ้านและนายทุนนอกพื้นที่ และเริ่มปรับเปลี่ยนป่าที่เสื่อมโทรม จากการตัดไม้เผาถ่าน มาทำพืชพาดินหรือพืชเศรษฐกิจ เป็นเวลากว่า 30 ปี (พ.ศ. 2500-2530) ส่งผลให้สภาพพื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่นี้เสื่อมโทรมอย่างหนัก ทั้งปัญหาความแห้งแล้งและปัญหาสารเคมีตกค้าง ชุมชนได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง เกิดปัญหาภัยแล้ง ไฟป่า แหล่งน้ำแห้งขอดและปัญหาสุขภาพจากโรคภัยต่างๆ สุดท้ายชุมชนจึงถอดบทเรียนและเริ่มอนุรักษ์ป่า เกิดกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขึ้นในชุมชน ทั้งที่เป็น ตัวบุคคลและเป็นกลุ่ม (กำไร แก้วเฮียง, 2543) จนได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว ประเภทบุคคลและประเภทกลุ่มเยาวชน จากหน่วยงาน ปตท. แม้พื้นที่ป่าชุมชนในปัจจุบันจะเหลือเพียง 582.60 ไร่ แต่ชุมชนบ้านโป่งคำยังคงช่วยกันพยายามปกป้อง อนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ที่ถือว่าเป็นป่าชุมชนของหมู่บ้าน เพื่อรักษาสภาพความหลากหลายของชนิดพันธุ์ไม้ป่าเบญจพรรณและพืชสมุนไพร ให้เป็นแหล่งอาหารและคลังยาของชุมชนต่อไป

การศึกษาและสำรวจพืชสมุนไพรในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ยังไม่มีการศึกษาในพื้นที่ป่าชุมชนครอบคลุมทั้งหมด ในเบื้องต้นเป็นการเก็บรวบรวมชนิดพืชสมุนไพรของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) โดยทำการสำรวจจากการใช้ประโยชน์ของคนในชุมชน จากหมอยาพื้นบ้านที่มีและผู้รู้อื่นๆ พร้อมทั้งสำรวจพืชสมุนไพรที่มีในพื้นที่ร่วมกับผู้รู้และหมอยาพื้นบ้านในพื้นที่ ทั้งในป่าชุมชน ป่ารอบชุมชน และในชุมชนเอง ซึ่งได้ทำการรวบรวมข้อมูลมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2550-2555 รวมทั้งสิ้น 234 ชนิด โดยยังไม่มีมีการจำแนกประเภทว่าเป็นสมุนไพรที่มีในป่า หรือมีในบ้าน หรืออยู่ทั้งสองพื้นที่ ข้อมูลจำนวนชนิดของพืชสมุนไพร ยังคงมีความคลาดเคลื่อนอยู่ เนื่องจากเป็นการสำรวจและรวบรวมข้อมูลในระยะยาว และยังไม่มีการตรวจสอบปริมาณหรือจำนวนที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของสมุนไพรแต่ละชนิด ประกอบกับการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรทั้งโดยตรงและโดยอ้อมของคนในชุมชนยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง และมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น บางชนิดสูญพันธุ์ไปจากพื้นที่นี้แล้ว เช่น ตะไคร้ต้น อบเชย มะตูมกา รวงเย็น เป็นต้น ปัจจุบันจึงยังไม่ทราบว่าพืชสมุนไพรเหลืออยู่เท่าไรและระบบนิเวศต่างๆเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำการสำรวจพรรณพืชสมุนไพรและพืชใช้ประโยชน์อื่นๆในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ และในชุมชน ทั้งด้านข้อมูลพรรณพืช การใช้ประโยชน์ และลักษณะเชิงนิเวศวิทยา เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสมุนไพรในพื้นที่ป่าชุมชน ตลอดจนกลไกตรวจสอบการเปลี่ยนแปลง ความหลากหลายของพืชสมุนไพร

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสำรวจและศึกษาความหลากหลายของพืชสมุนไพร ในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ
- 3.2 เพื่อจัดทำฐานข้อมูลเชิงนิเวศวิทยาของพืชสมุนไพรในท้องถิ่น และข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรในชุมชน
- 3.3 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะพืชสมุนไพร ระหว่างชุมชน ส่วนราชการ หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน
- 3.4 เพื่อกำหนดรูปแบบหรือแนวทางการจัดการเพื่อคุ้มครองพืชสมุนไพรอย่างเหมาะสม

4. เป้าหมาย

เพื่อเสริมสร้างการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพของพรรณพืชสมุนไพรในพื้นที่เขตอนุรักษ์ “ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ในเขตป่าสงวนป่าแม่ น้ำ นาน ตะวัน ออก ตอนใต้” และสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการคุ้มครองสมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิดของสมุนไพรตามแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพร

5. แผนงานในการดำเนินงาน

ดังตารางที่แนบ

5.1 แผนงานด้านกฎหมายหรือเงื่อนไขในการอนุญาตให้บุคคลเข้าไปในพื้นที่เขตอนุรักษ์ ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ

เป้าหมาย : ชุมชนมีกฎหมาย หรือกฎระเบียบป่าชุมชน หรือเงื่อนไขในการขออนุญาตให้บุคคลเข้าไปในพื้นที่เขตอนุรักษ์ ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ

กลยุทธ์ : เสริมสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และชุมชนในการกำหนดเงื่อนไขในการขออนุญาตให้บุคคลเข้าไปในพื้นที่เขตอนุรักษ์ให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับพื้นที่เขตอนุรักษ์ ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ

ตัวชี้วัด : เอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือเงื่อนไขในการอนุญาตให้บุคคลเข้าไปในพื้นที่เขตอนุรักษ์ ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ/กิจกรรม	หน่วยงานหลัก/ร่วม	งบประมาณ (บาท)		
			2556	2557	2558
มาตรการ 1 ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบและเงื่อนไขในการอนุญาตให้บุคคลเข้าไปในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ	1. ประสานความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน กลุ่มองค์กรชุมชนและองค์กรอิสระในพื้นที่ 2. จัดตั้งคณะทำงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและมีความสอดคล้องกับกิจกรรมการดำเนินการตามแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรรและบริเวณถิ่นกำเนิดของสมุนไพรร ในระดับพื้นที่ และระดับจังหวัด 3. จัดเวทีประชาคมหมู่บ้านชุมชนบ้านโป่งคำ และชุมชนใกล้เคียงที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน เพื่อร่วมกันกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้บุคคลเข้าไปในเขตพื้นที่ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ (800 คน) 4 หมู่บ้าน ห้วยไฮ ศรีบุญเรือง น้ำโฆ่ง โป่งคำ	- มูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน (วัดโป่งคำ) - ชุมชนบ้านโป่งคำ - เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดน่าน - สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) - องค์การบริหารส่วนตำบลดู่พงษ์ - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน - สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสันติสุข	150,000	140,000	140,000
มาตรการ 2 สร้างความรู้ความเข้าใจแก่สาธารณชนเกี่ยวกับกฎหมายกฎระเบียบหรือเงื่อนไขในการอนุญาตให้บุคคลเข้าไปในพื้นที่เขตอนุรักษ์ ตามแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรรและถิ่นกำเนิด	1. จัดทำเอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับกฎหมายหรือเงื่อนไขในการอนุญาตให้บุคคลเข้าไปในพื้นที่เขตอนุรักษ์ เพื่อเผยแพร่แก่สาธารณชนผ่านสื่อต่างๆ (800 เล่ม) 2. การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับกฎหมายหรือเงื่อนไขในการอนุญาตให้บุคคลเข้าไปในพื้นที่เขตอนุรักษ์ ตลอดจนความรู้ความเข้าใจในด้านต่างๆที่สอดคล้องกับแผนจัดการพื้นที่อนุรักษ์ โดยผ่านสื่อต่างๆที่เหมาะสมกับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ผ่านช่องทางวิทยุชุมชน เวทีประชุมต่างๆ	- โรงพยาบาลสันติสุข - สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดน่าน - สำนักทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 จ.เชียงราย	150,000	50,000	50,000

5.2 แผนงานด้านการอนุรักษ์และประสานความร่วมมือในการคุ้มครองสมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิดของสมุนไพร

เป้าหมาย : สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ พร้อมกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและชุมชนในการร่วมมือและประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ : ส่งเสริมพัฒนาความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและชุมชนในการกำหนดวิธีการจัดการด้านอนุรักษ์ ขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบในการคุ้มครองสมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพร

ตัวชี้วัด : วิธีการการอนุรักษ์สมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพรที่เหมาะสม อย่างน้อย 1 วิธีการ

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ/กิจกรรม	หน่วยงานหลัก/ร่วม	งบประมาณ (บาท)		
			2556	2557	2558
มาตรการ 1 สร้างแรงจูงใจและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในการคุ้มครองสมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิดของสมุนไพร	1. เสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิด ในพื้นที่เป้าหมายต่อสาธารณชนโดยช่องทางสื่อวิทยุชุมชน/ประชาสัมพันธ์ 2. จัดตั้งกลุ่มเยาวชน/องค์กรเครือข่ายชุมชนในการอนุรักษ์และคุ้มครองสมุนไพรในเขตพื้นที่อนุรักษ์ (50 คน) ประชุม 2 ครั้ง/2556 3. จัดกิจกรรมอบรม หรือศึกษาดูงานด้านการอนุรักษ์สมุนไพร การถ่ายทอดความรู้ และการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในด้านต่างๆ ปีละ 1 ครั้ง /30 คน	- มูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน (วัดโป่งคำ) - ชุมชนบ้านโป่งคำ - เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดน่าน - สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) - องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพางค์ - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน - สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสันติสุข - โรงพยาบาลสันติสุข	150,000	170,000	170,000
มาตรการ 2 กำหนดขอบเขตพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรในพื้นที่เขตอนุรักษ์อย่างชัดเจน	1. ชุมชน ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันสำรวจสภาพพื้นที่ป่า การใช้ประโยชน์จากป่าของชุมชน และกำหนดขอบเขตพื้นที่คุ้มครองสมุนไพรในพื้นที่เขตอนุรักษ์ 2. จัดทำป้ายสัญลักษณ์บอกขอบเขตพื้นที่ให้มองเห็นอย่างชัดเจน 3. จัดทำป้ายแจ้งกฎหมาย กฎระเบียบ หรือเงื่อนไขการอนุญาตให้บุคคลเข้าใช้พื้นที่เขตอนุรักษ์ (4 จุด)	- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน - สำนักทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 จ.เชียงราย	100,000	20,000	20,000

มาตรการ 3 การอนุรักษ์ และฟื้นฟูสมุนไพรรและ บริเวณถิ่นกำเนิดของ สมุนไพรร	1. การจัดทำเส้นทางศึกษาเรียนรู้พืชสมุนไพรรในพื้นที่เขต อนุรักษ์ ป่าชุมชนบ้าน โป่งคำ 2. เพาะขยายพันธุ์สมุนไพรรที่หายาก/ใกล้สูญพันธุ์ เพื่อ นำไปปลูกคืนป่า 3. สนับสนุนการเพาะขยายพันธุ์พืชสมุนไพรรในชุมชน 4. การตรวจเวรยามในพื้นที่เขตอนุรักษ์		200,000	200,000	200,000
มาตรการ 4 การถ่ายทอด องค์ความรู้และการใช้ ประโยชน์จากสมุนไพรร อย่างยั่งยืน	1. สร้างแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาด้านสมุนไพรรของชุมชน 2. จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และเอกสารเพื่อการศึกษา เรียนรู้ด้านสมุนไพรร		130,000	130,000	130,000

5.3 แผนงานด้านสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพร

เป้าหมาย : จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลของสมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพรในพื้นที่เขตอนุรักษ์ ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ

กลยุทธ์ : ส่งเสริมสมรรถนะและพัฒนาศักยภาพแก่ส่วนราชการและบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องและสร้างแรงจูงใจในการสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพร

ตัวชี้วัด : 1. ฐานข้อมูลทะเบียนสมุนไพร ในพื้นที่เขตอนุรักษ์ ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ทั้งในเชิงภูมิปัญญาท้องถิ่นและเชิงวิทยาศาสตร์

2. สำรวจสมุนไพรและถิ่นกำเนิดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ/กิจกรรม	หน่วยงานหลัก/ร่วม	งบประมาณ (บาท)		
			2556	2557	2558
มาตรการ 1 สำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพรและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพร	1. สำรวจและศึกษาความหลากหลายของพืชสมุนไพรในพื้นที่เขตอนุรักษ์ ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ 2. จัดทำบัญชีรายชื่อ สรรพคุณของสมุนไพร(ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น) รูปภาพและระบุถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ 3. สำรวจปริมาณการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรของคนในชุมชน	- มูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน (วัดโป่งคำ) - ชุมชนบ้านโป่งคำ - เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดน่าน - สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) - องค์การบริหารส่วนตำบลดู่พงษ์ - สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน - สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสันติสุข - โรงพยาบาลสันติสุข	60,000	60,000	60,000
มาตรการ 2 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชน ประชาชน และผู้สนใจทั่วไป เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ตระหนักในคุณค่าของสมุนไพร	1. จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ด้านสมุนไพรในกลุ่มหมอยาพื้นบ้านแต่ละชุมชน เพื่อให้เกิดเป็นเครือข่ายการเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากสมุนไพร (40 คน)	- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน - สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสันติสุข - โรงพยาบาลสันติสุข	30,000	30,000	30,000
มาตรการ 3 การพัฒนาระบบฐานข้อมูล	1. จัดทำทะเบียนสมุนไพร	- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน - สำนักทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 จ.เชียงราย	50,000	50,000	50,000

5.4 แผนงานตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานและการบังคับใช้กฎหมาย

เป้าหมาย : การดำเนินงานเป็นไปตามแผนจัดการ และเกิดประสิทธิภาพในการบังคับกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ : จัดทำระบบติดตาม กำกับ ควบคุม และลดภาวะคุกคามที่มีผลกระทบต่อสมุนไพรมะเร็งและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพรมะเร็ง

ตัวชี้วัด : 1. มีระบบการติดตามกำกับผลการดำเนินการตามแผนจัดการตามความเหมาะสม เช่น ประชุมคณะกรรมการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานตามแผนจัดการเพื่อคุ้มครอง สมุนไพรมะเร็ง

2. รายงานผลการประเมินการใช้แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรมะเร็ง รายงานสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสมุนไพรมะเร็งและบริเวณถิ่นกำเนิด

มาตรการ	แนวทางปฏิบัติ/กิจกรรม	หน่วยงานหลัก/ร่วม	งบประมาณ (บาท)		
			2556	2557	2558
มาตรการ 1 ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนจัดการ เพื่อคุ้มครองสมุนไพรมะเร็งและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพรมะเร็ง อย่างต่อเนื่อง	1. ประชุมคณะกรรมการเพื่อติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานและประเมินสถานภาพสมุนไพรมะเร็ง 2. รายงานผลการดำเนินงาน	- มูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน (วัดโป่งคำ) - ชุมชนบ้านโป่งคำ - เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดน่าน - สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) - องค์การบริหารส่วนตำบลคู้พงษ์	25,000	25,000	25,000
มาตรการ 2 ประเมินแผนจัดการ เพื่อคุ้มครองสมุนไพรมะเร็งและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพรมะเร็ง และประเมินผลกระทบที่อาจมีผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตามแผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรมะเร็ง	1. ประเมินผลสถานการณ์ความสำเร็จและผลกระทบด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการ ประกาศใช้แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรมะเร็งและบริเวณถิ่นกำเนิดสมุนไพรมะเร็งทุก 1 ปี เพื่อนำไปสู่การปรับแผนจัดการฯ ระยะต่อไป	- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน - สำนักงานสาธารณสุขอำเภอสันติสุข - โรงพยาบาลสันติสุข - สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน - สำนักงานทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 จ.เชียงราย	30,000	30,000	30,000

6. ข้อมูลสมุนไพรและความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่

สมุนไพรที่สำรวจพบในพื้นที่ชุมชนบ้านโป่งคำ อ.สันติสุข จ.น่าน (ป่าชุมชน ป่ารอบชุมชน และในชุมชน) ซึ่งอยู่ในเขตป่าสงวนป่าแม่ น้ำ น่าน ตะวันออกตอนใต้ มีจำนวนสมุนไพรทั้งสิ้น 234 ชนิด

1. กรดน้ำ	31. ข่อย	61. จำปา	91. นมสวรรค์
2. กระเจี๊ยบ	32. ข่า	62. จินเจียะเหมาเยี่ย	92. นางแย้มป่า
3. กระชายดำ	33. ข่าป่า	63. เจตมูลเพลิงขาว	93. นิโครธ กร่าง
4. กระโดน	34. ขามคั่วะ	64. เจตมูลเพลิงแดง	94. เนระพูสีไทย
5. กระถิน	35. ข้าวเม่านก	65. ชงโค	95. เนียมหูเสือ
6. กระทงลาย	36. ข้าวหลามดง	66. ชมพู่ น้ำ	96. บอระเพ็ด
7. กระทุงหมาบ้า	37. จิง	67. ชะมวง	97. บัวบก
8. กระบก	38. จิงดา	68. ชะเอม (ไทย)	98. บุกไข่
9. กระบือเจ็ดตัว	39. ขี้กาตง	69. ข่าพลู	99. บุกเปีย
10. กระวาน	40. ขี้เหล็ก	70. ชุมเห็ดเทศ	100. ประดู่
11. กฤษณา	41. ขี้ไต้	71. ดับยาง	101. ประยงค์เกลื่อน
12. กล้ายติบ	42. เข็มขาว	72. ดำ	102. ปลาไหลเผือก
13. กล้ายน้ำว่า	43. เขียงผ่าข้าง	73. ดีปลี	103. ปืบ
14. กลอย	44. คนทิสอ	74. ดีหมี	104. เปล้าน้อย
15. ก้องแกบเครือ	45. คราม	75. เต๋อปล้อง	105. เปล้าหลวง
16. กะเพรา	46. ค้อนหมาขาว	76. โตไม่รู้ล้ม	106. โป่งสามสิบ
17. ก้า ก้า	47. คาวตอง	77. ตดหมูตดหมา	107. ผักกูดขาว
18. ก้างปลาเครือ	48. คำแสด	78. ตองแตก	108. ผักขี้เมา
19. ก้างปลาแดง	48. คุณ	79. ต้อยตั่ง	109. ผักคราดหัวแหวน
20. กาหลง	50. เครือเตา	80. ตะขาบหิน	110. ผักขี้ข้าง
21. กำจัดต้น	51. แคบ้าน	81. ตะคร้า	111. ผักเชียงดา
22. กำลั้งข้างสาร	52. แคบิด	82. ตะไคร้	112. ผักตำลึง
23. กำลั้งเสือโคร่ง	53. แคป่า	83. ตะแบกนา	113. ผักปลั่ง
24. กุ่มน้ำ	54. งาม่อน	84. ตับเต่าตัน	114. ผักแปม
25. เกล็ดปลาช่อน	55. จี๊วแดง	85. ตั้วขน	115. ผักไผ่
26. แก้วกำลั้งข้างสาร	56. จี๊วป่า	86. ตั้วขาว	116. ผักหนาม
27. โกสน	57. จันขาว	87. ตุมกาขาว	117. ผักหวานบ้าน
28. ขนุน	58. จันทน์ผา	88. เถาย่านาง	118. ฝั่สัสสุก
29. ขมิ้น	59. จามจุรี	89. เถาพันช้าย	119. ฝรั่ง

30. ขมิ้นชัน	60. จ้า	90. ทองพันชั่ง	120. ฝาง
121. ฝ้าย	151. มะไฟจีน	181. ส้มป่อย	211. หนุमानประสานกาย
122. ผื่นตัน	152. มะระขึ้นก	182. สมอไทย	212. หมีเหม็น
123. พญาปล้องทอง	153. มะรุม	183. สมอพิเภก	213. หวายขม
124. พลับพลึง	154. มะละกอ	184. สลอด	214. ห้วยข้าวเย็น
125. พลุ	155. มะแว้งต้น	185. สลึงเถา	215. เหงือกปลาหมอ(ดอกสีม่วง)
126. พะยอม	156. มะหาด	186. ส่องฟ้าแดง	216. เหมือดจี
127. พันงูน้อย	157. มะแฮะเลือด	187. สะค้าน	217. อบเชยเถา
128. เพกา	158. ม้ากระพื้บโรง	188. สะเดา	218. อ้อยแดง
129. เพชรสังฆาต	159. เม่าสร้อย	189. สะระแหน่	219. อ้อยแสนสวน
130. แพงพวยฝรั่ง	160. แมงลัก	190. สะเลียมหอม	220. อินทนิลน้ำ
131. ไพล	161. โมกเครือ	191. สะแอ	221. เอื้องหมายนา
132. ไพลดำ	162. ไมยราบ	192. สัก	222. ฮ่อม
133. ฟ้ายะลายโจร	163. ยอบ้าน	193. สันพร้าวหอม	223. ฮ่อสะพายควาย
134. มหาหงส์	164. ยี่ห่วย	194. สันโสก	224. มะเขือพวง
135. มะกรูด	165. กระจับปี่	195. สับปะรด	225. กระจับปี่
136. มะกล่ำต้น	166. รากจืด	196. สาคุวิลาส สาคุ	226. งาดำ
137. มะกอก	167. ราชพฤกษ์	197. สาบเสือ	227. ดันหมี
138. มะขม	168. เร่ว	198. เสดดพังพอน	228. เถาวัลย์ปูน
139. มะขาม	169. ลาย	199. แสมสาร	229. มะดึก
140. มะขามป้อม	170. ลูกใต้ใบ	200. แสยก	230. ว่านทองใบม่วง
141. มะขี้ออก	171. เล็บเหยี่ยว	201. แสลงพันเถา	231. หล้าพันงูขาว
142. มะเขือเปราะ	172. เลียบ	202. หล้าขัดใบยาว	232. หนาด
143. มะค่า	173. ว่านมหากาฬ	203. หล้าขัดหลวง	233. เหมือดโลด
144. มะเคาะ	174. ว่านมหาเมฆ	204. หล้าตีนกา	234. เหหัวหมู
145. มะเดื่อยหิน	175. ว่านสาวหลง	205. หล้าถอดบ้อง	
146. มะเดื่อหัว	176. ว่านหอม	206. หล้าปากกิ้ง	
147. มะตูม	177. ว่านหางจระเข้	207. หล้ายายเถา	
148. มะนาวเมือง	178. สบู่ดำ	208. หล้าหนวดแมว	
148. มะเฟือง	179. สบู่แดง	209. หล้าเอ็นยัด	
150. มะไฟ	180. สบู่เลือด	210. หนาดจืด	

หมายเหตุ : ดำเนินการสำรวจและรวบรวมข้อมูลโดยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
ร่วมกับชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 – 2555

6.1 สมุนไพรที่มีค่าต่อการศึกษาวิจัย จำนวน 10 ชนิด ได้แก่

1. ก้องแกบเครือ	6. ข้าวหลามตง
2. กำลังช้างสาร	7. เถาย่านาง
3. กำลังเสือโคร่ง	8. ส่องฟ้าตง
4. ข่อย	9. หว้าข้าวเย็น
5. ขามคั่วะ	10. อินทนิลน้ำ

6.2 สมุนไพรที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ จำนวน 15 ชนิด ได้แก่

1. กลอย	9. มะขามป้อม
2. ก้องแกบเครือ	10. มะตูม
3. ขิงดา	11. มะรุม
4. ขี้ไต้	12. มะแฮะเลือด
5. เนระพูสีไทย	13. ม้ากระทืบโรง
6. บุกเปี้ย	14. รวงจืด
7. เปล้าน้อย	15. หนุมานประสานกาย
8. ไฟสุก	

6.3 สมุนไพรที่อาจจะสูญพันธุ์ จำนวน 33 ชนิด ได้แก่

1. กระทงลาย	10. ชะมวง	19. เม่าสร้อย	28. สันโสก
2. กระบก	11. โตไม่รู้ล้ม	20. เล็บเหยี่ยว	29. แสลงพันเถา
3. กล้วยตึบ	12. ตับเต่าตัน	21. ว่านมหากาฬ	30. หนาดจืด
4. ก้องแกบเครือ	13. ตูมกาขาว	22. ว่านหอม	31. หว้าข้าวเย็น
5. กำลังช้างสาร	14. เนระพูสีไทย	23. สัมปอ	32. เหมือดจี้
6. กำลังเสือโคร่ง	15. เปล้าหลวง	24. สมอไทย	33. ฮ่อสะพายควาย
7. จ้า	16. พันธุ์น้อย	25. สมอพิเภก	
8. ชงโค	17. มะกล่ำต้น	26. ส่องฟ้าตง	
9. ชมพู่	18. มะขี้ฮอก	27. สะแอะ	

สรุปผลการดำเนินงานในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางปัญญาที่เป็นสิทธิของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ในเขตป่าสงวนป่าแม่ น้ำ่านตะวันออกตอนใต้ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีใน “แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรในพื้นที่เขตอนุรักษ์ พ.ศ. 2556-2558 (แผนระยะสั้น)” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรในพื้นที่เขตอนุรักษ์ พ.ศ. 2556-2558 (แผนระยะสั้น) เพิ่มเติม เล่ม 130 ตอนพิเศษ 78 ง หน้า 32 วันที่ 28 มิถุนายน 2556 (ประกาศ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2556) ซึ่งอนุมัติให้ดำเนินงานตามแผนจัดการนี้ ภายใต้ 4 แผนงาน ได้แก่ 1) ด้านกฎหมายหรือเงื่อนไขการอนุญาตฯ 2) ด้านอนุรักษ์และประสานความร่วมมือฯ 3) ด้านสำรวจและศึกษาพืชสมุนไพร และ 4) ด้านติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยมีงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนการแพทย์แผนไทย จำนวน 2,885,000 บาท

มูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน (วัดโป่งคำ) เป็นหน่วยงานหลักดำเนินงานตามแผนจัดการฯ ในพื้นที่ร่วมกับกลุ่มครุภูมิปัญญา หมอยาพื้นบ้าน คณะกรรมการป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ฯลฯ ตามแผนงาน มาตรการ และงบประมาณ ดังรายละเอียดในตาราง

สรุปงบประมาณแผนจัดการคุ้มครองสมุนไพรพื้นที่เขตอนุรักษ์ ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ พ.ศ. 2556 - 2558

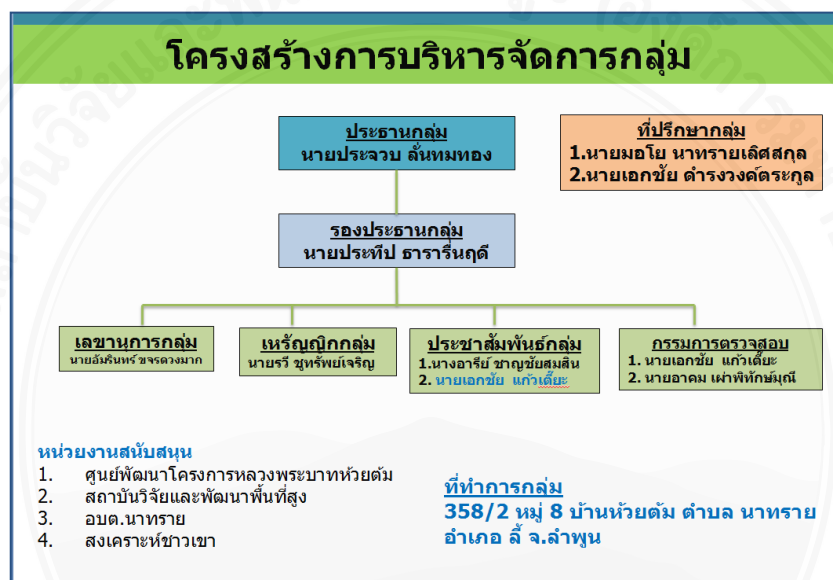
แผนงาน	มาตรการ	งบประมาณ		
		2556	2557	2558
แผนงาน 1 ด้านกฎหมายหรือเงื่อนไขในการอนุญาตฯ	-ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ/ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจ แก่สาธารณชน	300,000	190,000	190,000
แผนงาน 2 ด้านการอนุรักษ์และประสานความร่วมมือฯ	-สร้างแรงจูงใจ/กำหนดขอบเขตพื้นที่/การอนุรักษ์และฟื้นฟูสมุนไพร/การถ่ายทอดองค์ความรู้	580,000	520,000	520,000
แผนงาน 3 ด้านสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพร	-สำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพร/เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ/การพัฒนาระบบฐานข้อมูล	140,000	140,000	140,000
แผนงาน 4 ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลฯ	-ประเมินผลการดำเนินงานตามแผน/รายงานผลการดำเนินงาน	55,000	55,000	55,000
รวม		1,075,000	905,000	905,000
จังหวัดน่าน ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ในเขตป่าสงวนป่าแม่ น้ำ่านตะวันออกตอนใต้		2,885,000		

2.1.2 พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน

กิจกรรมดำเนินการจำนวน 7 กิจกรรม ดังนี้

1. จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม

ดำเนินการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน “กลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม” รหัสทะเบียน 6-51-04-03/1-0030 ให้ไว้ ณ วันที่ 28 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2556 โดยมีตัวแทนกลุ่ม 2 คน คือ นายประจวบ ลั่นทมทวง ตำแหน่งประธานกลุ่ม และนายมอโย นาทรายเลิศสกุล ตำแหน่งที่ปรึกษากลุ่ม ดำเนินการแทน มีสมาชิกกลุ่มทั้งหมด 24 คน ดังนี้

โครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่ม มีวาระการทำงาน 2 ปี

สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม

1	นายประจวบ	ลั่นทมทวง	ประธาน
2	นายประทีป	ธารารินฤดี	รองประธาน
3	นายอัมรินทร์	ชจรดงามมาก	เลขานุการ
4	นายรวิ	ชูทรัพย์เจริญ	เหรัญญิก
5	นายเอกชัย	แก้วเตี๊ยะ	ตลาด/ประชาสัมพันธ์/กรรมการตรวจสอบ
6	นางอารีย์	ชาญชัยสมสิน	ตลาด/ประชาสัมพันธ์
7	นายอาคม	เผ่าพิทักษ์มนต์	กรรมการตรวจสอบ
8	นายมอโย	นาทรายเลิศสกุล	ที่ปรึกษากลุ่ม

9	นายเอกชัย	ดำรงวงศ์ตระกูล	ที่ปรึกษากลุ่ม
10	นายอุทัยาน	ตะวันเกิดไพร	สมาชิก
11	นายสิทธิพันธ์	ชูทรัพย์เจริญ	สมาชิก
12	นายพาดิศา	ฤทธาพนารักษ์	สมาชิก
13	นายเสาะวา	เผ่าเสรีชัย	สมาชิก
14	นายภานุพันธุ์	สุขถิ่นไพร	สมาชิก
15	นางหทัยทิพย์	อัครมเดชกุล	สมาชิก
16	นางผัด	สุขถนอมใจ	สมาชิก
17	นายธงชัย	เพชรสุภาวงศ์	สมาชิก
18	นางเจษฎา	ล่องธารา	สมาชิก
19	นายนิวัฒน์	เริ่มตระกูลใหม่	สมาชิก
20	นายทอไค้	ชูทรัพย์เจริญ	สมาชิก
21	นางศิวพร	ธารสุขคำนึง	สมาชิก
22	นายเหล่ทุ	ล่องธารา	สมาชิก
23	นายเอกพจน์	เผ่าพิทักษ์มณี	สมาชิก
24	นายศุภชัย	วนาเจริญ	สมาชิก

2. กฎระเบียบข้อบังคับกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม พ.ศ. 2556

การกำหนดระเบียบวาระการดำเนินงานของกลุ่ม ในที่ประชุมมีมติรับทราบการกำหนดระเบียบวาระการดำเนินงานของกลุ่ม พร้อมทั้งกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของกลุ่ม โดย เรียกระเบียบนี้ว่า “ระเบียบกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม” ว่าด้วยการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม พ.ศ. 2556 ระเบียบนี้จะมีผลให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2556 เป็นต้นไป มีชื่อและที่ตั้งที่ทำการ ชื่อ “กลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม” และที่ทำการกลุ่ม เลขที่ 358/2 หมู่ที่ 8 ตำบลนาทราย อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน โดยรายละเอียดของกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่ม จะแบ่งออกเป็น 8 หมวด จำนวน 28 ข้อ รายละเอียดดังนี้

กฎระเบียบข้อบังคับ
กลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม
พ.ศ. 2556

ที่ประชุมสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม ครั้งที่ 2/2556 วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2556 ได้มีมติกำหนดให้ระเบียบวาระว่าด้วยการดำเนินงานของกลุ่ม ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม” ว่าด้วยการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม พ.ศ. 2556

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2556 เป็นต้นไป

ข้อ 3. ในระเบียบนี้

“กลุ่ม”	หมายถึง	กลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม
“สมาชิก”	หมายถึง	สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม
“คณะกรรมการบริหารกลุ่ม”	หมายถึง	คณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม

ข้อ 4. ชื่อและที่ตั้งที่ทำการ

ชื่อ “กลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม”

ที่ตั้ง เลขที่ 358/2 หมู่ที่ 8 ตำบลนาทราย อำเภอเถลิง จังหวัดลำพูน

หมวดที่ 1
วัตถุประสงค์

ข้อ 5. วัตถุประสงค์ มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ชุมชนมีการผลิตและจำหน่ายเครื่องเงินที่ได้มาตรฐานภายใต้ตราสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน
2. เพื่อสร้างส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้กับชุมชน
3. เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและการประชาสัมพันธ์
4. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการภายในกลุ่ม
5. เพื่อรองรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

หมวดที่ 2

โครงสร้างองค์กรและคณะกรรมการบริหาร

ประธาน	นายประจวบ	ลั่นทมทอง
รองประธาน	นายประทีป	ธารารินทร์

เลขานุการ	นายอัมรินทร์	ชจรดวงมาก
เหรัญญิก	นายรวี	ชูทรัพย์เจริญ
ตลาด/ประชาสัมพันธ์	นางอารีย์	ชาญชัยสมสิน
	นายเอกชัย	แก้วเตี้ยะ
กรรมการตรวจสอบ	นายเอกชัย	แก้วเตี้ยะ
	นายอาคม	เผ่าพิทักษ์มนู
ที่ปรึกษากลุ่ม	นายมอโย	นาทรายเลิศสกุล
	นายเอกชัย	ดำรงวงศ์ตระกูล

หมวดที่ 3

คุณสมบัติของสมาชิกและการเข้าเป็นสมาชิก

ข้อ 6. คุณสมบัติของการเป็นสมาชิกกลุ่ม
เป็นประชาชนที่มีทะเบียนบ้านหรืออาศัยอยู่ใน ตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูน และทำอาชีพเป็นผู้ผลิตเครื่องเงิน

ข้อ 7. การรับสมัครสมาชิกใหม่ เปิดรับสมัครปีละ 1 ครั้ง ระหว่างวันที่ 1 – 31 มกราคม

ข้อ 8. การสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิก ผู้สมัครซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 6 และประสงค์จะเป็นสมาชิกกลุ่มต้องยื่นใบสมัครพร้อมแนบหลักฐานสำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านอย่างละ 1 ฉบับ จ่ายเงินค่าหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ไม่เกิน 20 หุ้น (หุ้นละ 100 บาท) และรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องเงินของตนเองจำนวน 10 รูปแบบ ถึงประธานกลุ่ม และเมื่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มพิจารณาและมีมติให้ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม จึงจะถือว่าเป็นสมาชิก

ข้อ 9. การขาดจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม สมาชิกอาจขาดจากการเป็นสมาชิกกลุ่มด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออกจากกลุ่มเมื่อครบรอบปีบัญชีของกลุ่ม
- (3) คณะกรรมการบริหารกลุ่มมีมติให้ออก
- (4) ขาดการประชุมติดต่อกันเกิน 3 ครั้ง

หมวดที่ 4

กิจกรรมการดำเนินงานของกลุ่ม

ข้อ 10. ทุนดำเนินงานของกลุ่มให้ได้มาจาก

- (1) เงินจากสมาชิก (การลงทุนหรือการซื้อหุ้น)
- (2) เงินหักสมทบจากสมาชิก ร้อยละ 0.5 จากรายได้

(3) ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

(4) อื่นๆ

ข้อ 11. กิจกรรมการดำเนินงานของกลุ่มให้ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม ดังต่อไปนี้

(1) ผลิตและจำหน่ายเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม

(2) การกำหนดราคาขายจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกลุ่มก่อน

(3) สมาชิกจะต้องขายผลิตภัณฑ์ผ่านกลุ่ม โดยมีคณะกรรมการกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการ

ข้อ 12. การจัดหาวัตถุดิบให้กับสมาชิกกลุ่ม อาจกระทำดังต่อไปนี้

(1) ในการจัดหาวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม ให้สมาชิกเป็นผู้จัดหาและดำเนินการเอง

ข้อ 13. การดำเนินงานของกลุ่มนอกจากข้อ 10, 11 และ 12 กลุ่มสามารถดำเนินการได้โดยเป็นไปตามมติของที่ประชุมกลุ่ม

หมวดที่ 5

การประชุม

ข้อ 14. ให้คณะกรรมการบริหารกลุ่ม จัดให้มีการประชุมสมาชิกกลุ่มดังนี้

(1) จัดประชุมคณะกรรมการหรือสมาชิกกลุ่มอย่างน้อยสองเดือนครั้ง หรือแล้วแต่ภารกิจเร่งด่วน เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของสมาชิก

(2) กรณีขาดการประชุมโดยจงใจหรือไม่มีเหตุจำเป็น เมื่อสมาชิกกลุ่มมีมติเห็นชอบเกี่ยวกับการประชุมในเรื่องใดๆ ก็ตาม จะต้องยอมรับมติดังกล่าว

(3) ถ้ามีเหตุสุดวิสัยไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ให้แจ้งต่อคณะกรรมการบริหารของกลุ่ม

ข้อ 15. อำนาจหน้าที่ของที่ประชุมกลุ่ม ที่ประชุมกลุ่มมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) รับทราบเรื่องของสมาชิกเข้าและออกจากกลุ่ม

(2) พิจารณากำหนดค่าตอบแทนการปฏิบัติงานแก่ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานกลุ่ม

(3) เลือกตั้งและถอดถอนคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ทั้งคณะหรือรายตัว

ข้อ 16. การประชุมของคณะกรรมการบริหารกลุ่ม

(1) ให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มประชุมกันตามคราวที่มีกิจธุระและให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มนัดเรียกประชุม

(2) ในการประชุม คณะกรรมการบริหารกลุ่มต้องมีกรรมการบริหารกลุ่มเข้าประชุมทุกคน

ข้อ 17. การออกเสียง

(1) สมาชิกหรือคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมกลุ่มหรือที่ประชุมคณะกรรมการบริหารกลุ่มได้เพียงคนหนึ่งเสียง และจะมอบให้ผู้อื่นมาประชุมหรือออกเสียงลงคะแนนแทนตนไม่ได้

(2) ถ้าเรื่องซึ่งที่ประชุมวินิจฉัยนั้น ผู้ใดมีส่วนได้ส่วนเสียจะออกเสียงลงคะแนนเรื่องนั้นไม่ได้

ข้อ 17. การวินิจฉัยเรื่องต่างๆ ในที่ประชุมกลุ่มและที่ประชุมคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ให้ถือคะแนนเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงลงคะแนนเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นกรณีพิเศษ

ข้อ 18. ในการประชุมกลุ่มและประชุมคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ให้ประธานกรรมการบริหารกลุ่มเป็นประธานในที่ประชุม และต้องบันทึกเรื่องที่พิจารณาวินิจฉัยทั้งสิ้นไว้ในรายงานการประชุม และให้ประธานในที่ประชุมครั้งนั้นลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

หมวดที่ 6

คณะกรรมการบริหารกลุ่ม

ข้อ 19. การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ให้ที่ประชุมกลุ่มเลือกตั้ง สมาชิกเป็นคณะกรรมการบริหารกลุ่มอย่างน้อยจำนวน 5 คน และไม่เกิน 7 คน ประกอบด้วยตำแหน่งประธานกรรมการบริหารกลุ่ม 1 คน และเลขาธิการ 1 คน นอกนั้นเป็นกรรมการ

ข้อ 20. การดำรงตำแหน่ง ให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดแล้ว ยังไม่มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มขึ้นใหม่ก็ให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มคนเดิม อยู่ในตำแหน่งไปกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มขึ้นใหม่ คณะกรรมการบริหารกลุ่มผู้ออกไปนั้นอาจได้รับเลือกตั้งซ้ำ

ข้อ 21. ผู้ซึ่งเคยถูกที่ประชุมกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใดก็ตามถอดถอนจากตำแหน่งประธานกลุ่มหรือเลขาธิการกลุ่มหรือกรรมการบริหารกลุ่มไม่ให้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารกลุ่ม

ข้อ 22. ถ้าตำแหน่งประธานกลุ่ม หรือเลขาธิการกลุ่มหรือกรรมการบริหารกลุ่มว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ ให้ที่ประชุมกลุ่มเลือกตั้งประธานกลุ่มหรือเลขาธิการกลุ่มหรือกรรมการบริหารกลุ่มแทนในตำแหน่งที่ว่าง ประธานกลุ่มหรือเลขาธิการกลุ่มหรือกรรมการบริหารกลุ่มซึ่งได้รับตำแหน่งที่ว่างอยู่นั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าที่กำหนดเวลาที่ผู้ซึ่งตนแทนนั้นชอบที่จะอยู่ได้

ข้อ 23. การพ้นจากตำแหน่ง

คณะกรรมการบริหารกลุ่ม พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุใดๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ถึงคราวออกตามวาระ
- (2) ลาออกจากตำแหน่ง โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อที่ประชุมกลุ่ม
- (3) ขาดจากการเป็นสมาชิกไม่ว่าเพราะเหตุใดๆ
- (4) ย้ายไปอยู่ที่อื่น
- (5) ที่ประชุมกลุ่มมีมติถอดถอน

ข้อ 24. หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกลุ่ม

ประธาน - มีหน้าที่เป็นประธานของที่ประชุมกลุ่ม และดูแลกิจการทั่วไป

รองประธาน - มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานกลุ่ม และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกลุ่มในเมื่อประธานกลุ่มไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

เลขานุการ - มีหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการของกลุ่ม นัดประชุมกรรมการ จัดและรักษา
รายงานการประชุม ตลอดจนทำหน้าที่เป็นเลขานุการในการประชุมต่างๆ

เหรียญกษาปณ์

- ทำหน้าที่จัดทำและรักษาทะเบียนสมาชิก ตลอดจนหลักฐานเอกสารต่างๆ
ทางการเงิน บัญชีของกลุ่มฯ ไว้ตรวจสอบ

- มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจกรรมทั้งปวงของกลุ่มให้เป็นไปตามข้อกำหนด
ระเบียบหรือมติของที่ประชุมกลุ่มสมาชิกรุ่นๆ ซึ่งรวมทั้งข้อต่อไปนี้

1) เป็นผู้แทนกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มติดต่อประสานงานกับกลุ่มอื่นๆ และกับ
คณะกรรมการดำเนินการ

2) เป็นผู้ควบคุมและดูแลจัดการงาน และกิจกรรมของกลุ่มให้เป็นไปตามข้อกำหนดมติ
ระเบียบและแผนงานของกลุ่ม

3) พิจารณาจัดทำข้อกำหนดต่างๆ ของกลุ่มเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรม

4) ประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญ และมีประสบการณ์ มาให้
คำแนะนำส่งเสริมอาชีพให้สมาชิกในกลุ่มเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกและครอบครัว

5) ช่วยเหลือและให้ความสะดวกแก่ผู้จัดการหรือเจ้าหน้าที่ต่างๆ ของทางราชการในอันที่จะ
เข้าตรวจสอบหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับการบำรุงส่งเสริมอาชีพของสมาชิก

ที่ปรึกษา - ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของ
กลุ่ม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านอื่นๆ ที่จำเป็น

กรรมการตรวจสอบ - ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์
เครื่องเงิน ที่ผลิตโดยสมาชิกกลุ่ม ดังนี้

(1) ตรวจมาตรฐานเม็ดเงิน ก่อนนำมาผลิต

(2) ตรวจสอบขั้นตอนกระบวนการผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม

(3) ตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ก่อนออกตราสินค้า

หมวดที่ 7

การเงินและการบัญชี

ข้อ 25. ให้กลุ่มจัดทำบัญชีและทะเบียนต่างๆ ตามแบบที่เห็นสมควร วันสิ้นปีทางบัญชีของกลุ่มวันที่
30 พฤศจิกายน และไม่เกิน 2 เดือน เพื่อติดตามการดำเนินงาน การคืนเงิน และแจ้งความต้องการจัดหาปัจจัย
การผลิตและวัสดุอุปกรณ์ของสมาชิก

ข้อ 26. การคืนเงินปันผล

-

หมวดที่ 8 บทเฉพาะกาล

ข้อ 27. ระเบียบนี้สามารถแก้ไขได้โดยที่ประชุมคณะกรรมการบริหารกลุ่ม โดยถือเสียงข้างมากของที่ประชุม

ข้อ 28. ให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มและสมาชิก ปฏิบัติการให้เป็นไปตามระเบียบ และมีอำนาจตีความวินิจฉัย การปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 1 มีนาคม 2556

ลงชื่อ.....
(...นายประจวบ ล้นทมทวง...)
ประธานกรรมการบริหารกลุ่ม

3. การเปิดบัญชีกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม

สมาชิกมีมติในที่ประชุม ร่วมกันระดมทุนแรกเข้าการสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มจำนวน 100 บาท/คน รวมเป็น 2,400 บาท รวมกับกองทุนสนับสนุนจากภายนอกอีก 2,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 4,400 บาท จึงเปิดบัญชีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขา ลี้ จำนวนเงิน 4,400 บาท โดยมีผู้ลงนาม 2 ใน 3 ประกอบไปด้วย

1. นายประจวบ ล้นทมทวง ตำแหน่งประธานกลุ่ม
2. นายมอโย นาทรายเลิศสกุล ตำแหน่งที่ปรึกษากลุ่ม
3. นายอัมรินทร์ ขจรดวงมาก ตำแหน่งเลขานุการ

บัญชีธนาคารกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม

4. การทำบัตรประจำตัวสมาชิกกลุ่ม

บัตรสมาชิกวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม มีอายุบัตร 1 ปี ระบุหมายเลขบัตรประชาชนของสมาชิก และมีลายเซ็นของประธานกลุ่ม บัตรนี้ระบุการสนับสนุน โดยศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม ต.นาทราย อ.ลี้ จ.ลำพูน วัตถุประสงค์ของการจัดทำบัตรสมาชิก เพื่อให้สมาชิกสามารถนำบัตรไปแสดงการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงิน จำนวน 24 คน

ตัวอย่างบัตรสมาชิกกลุ่ม

ด้านหน้า

 บัตรสมาชิกวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม (กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทะเบียนเลขที่ xxxxxx)	
หมายเลขบัตรประชาชน x-xxxx-xxxx-xx-x ชื่อ -นามสกุล นายวี ฐุทธิพงษ์เจริญ ที่อยู่ xx หมู่ 8 ต.นาทราย อ.ลี้ จ.ลำพูน เลขที่สมาชิกกลุ่ม xxx/2556 สนับสนุนโดยศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม ต.นาทราย อ.ลี้ จ.ลำพูน	 ลายมือชื่อ.....

ด้านหลัง

เงื่อนไขในการใช้บัตร 1. บัตรนี้ใช้แสดงการเป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม เท่านั้น 2. บัตรนี้จะหมดอายุเมื่อมีลายเซ็นของประธานกลุ่ม	
วันออกบัตร 01/01/2556 บัตรหมดอายุ 31/12/2556	ผู้ออกบัตร (นายประจวบ สันตมทอง) ประธานกลุ่มฯ

5. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ภายใต้เครื่องหมายการค้าเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม

งานบริหารจัดการทรัพยากรสินทางปัญญา ได้ดำเนินการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ภายใต้เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จัก โดยจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ดังนี้

-

6. กิจกรรมด้านการตลาด (ยังอยู่ระหว่างการทดลองจำหน่าย)

กลุ่มดำเนินการออกร้านงานแรก เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2556 ณ ที่ว่าการอำเภอสี ในงานเปิดอาคารเมื่อนักบุญ (หอประชุมอำเภอสี) โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายบุญทรง เตริยาภิรมย์ ให้เกียรติเป็นประธานเปิดอาคารในครั้งนี้ ภายในงานมีการนำผลิตภัณฑ์ชุมชนของอำเภอสีมาวางจำหน่ายเป็นจำนวนมาก และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม ได้นำผลิตภัณฑ์เครื่องเงินของกลุ่มมาวางจำหน่าย พร้อมติดตราสินค้า ซึ่งบอกรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ เช่น น้ำหนัก ราคา และผู้ผลิต ซึ่งทำให้สินค้าเครื่องเงินของกลุ่มมีมูลค่าเพิ่ม (กำหนดราคาขายที่ กรัมละ 80 บาท) และดึงดูดความสนใจของลูกค้าได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ สมาชิกกลุ่ม เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและนักวิชาการงานบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ได้แนะนำกลุ่มและผลิตภัณฑ์ให้กับรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์ และได้ฝากติดตามสถานะของเครื่องหมายการค้าที่ยื่นจดทะเบียนไป

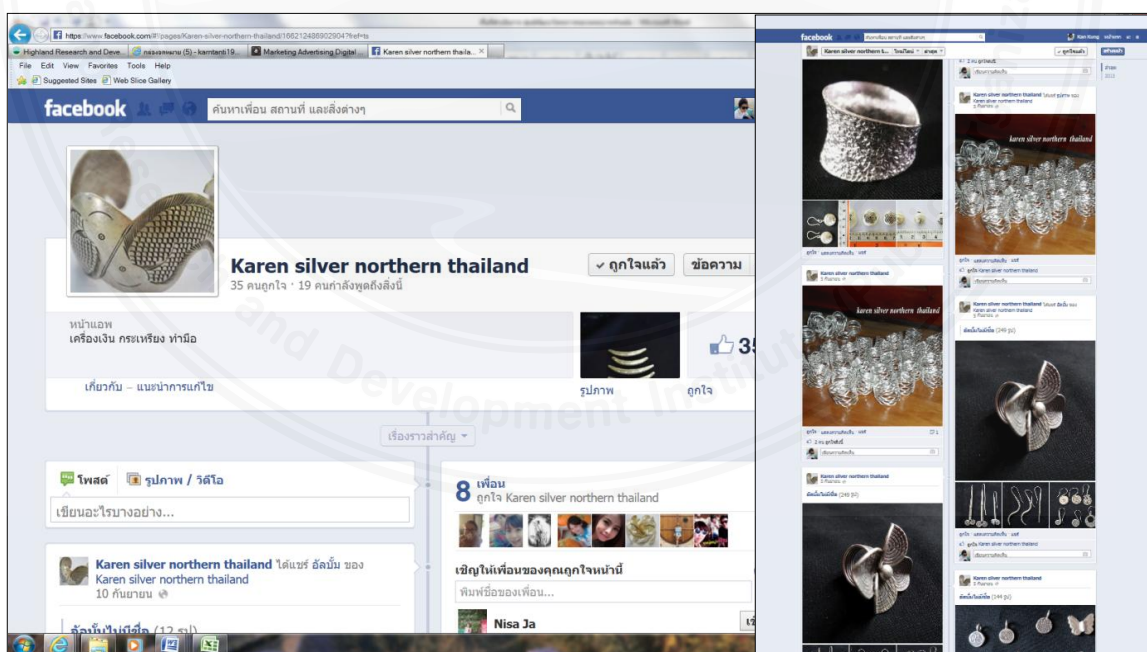
สมาชิกกลุ่มได้ดำเนินการรวบรวมผลิตภัณฑ์เครื่องเงินของสมาชิกไปฝากขายกับมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อขายในงานโครงการหลวง 44 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ (Central world) กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 8-14 สิงหาคม 2556 เป็นเวลา 11 วัน สรุปผลการฝากขาย คือ ผลิตภัณฑ์ที่ฝากขายจากสมาชิกทั้งหมด 4 คน คือ นายอัมรินทร์ ขจรดวงมาก, นายเอกชัย แก้วเตี้ยะ, นายเอกชัย ดำรงวงศ์ตระกูล และนายเอกพจน์ เผ่าพิทักษ์มนู รวมมูลค่าของผลิตภัณฑ์เครื่องเงินทั้งหมด 200,000 บาท โดยสมาชิกตั้งราคาขายที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับฝีมือและความยากง่ายของผลิตภัณฑ์ มีราคาตั้งแต่ กรัมละ 40 บาท ถึง กรัมละ 60 บาท รวมระยะเวลาฝากขายประมาณ

3 เดือน สามารถขายได้มูลค่าของผลิตภัณฑ์เครื่องเงินทั้งหมด 26,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.25 ของผลิตเครื่องเงินที่ฝากขายทั้งหมด

ปัญหาอุปสรรคที่สมาชิกร่วมกันสรุป ดังนี้

1. ระยะเวลาในการฝากขายยาวนาน
2. ขายได้ปริมาณที่น้อย ทำให้มีผลิตภัณฑ์เหลือมาก จึงต้องหาแหล่งระบายของแหล่งอื่น ซึ่งชาวบ้านถูกกดราคา เหลือกรัมละ 30 บาท แต่ก็ยอมขายเพื่อให้ได้ค่าเม็ดเงินที่ลงทุนไปคืน โดยไม่มีกำไรเลย
3. สมาชิกกลุ่มเครื่องเงินไม่ทราบข้อมูลของกลุ่มลูกค้าว่าเป็นกลุ่มไหน มีความต้องการหรือชื่นชอบผลิตภัณฑ์เครื่องเงินในรูปแบบใด ทำให้ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ที่ขายได้จะเป็นชิ้นเล็กๆ มีราคาไม่แพง
4. ขนาดบูทที่วางขายผลิตภัณฑ์มีขนาดเล็กไม่โดดเด่น
5. ขาดการสื่อสารระหว่างผู้ผลิตและผู้ซื้อ

การเปิดขายและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์เครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยสมาชิกได้เปิด facebook ชื่อ Karen silver northern Thailand ที่ลงภาพของผลิตภัณฑ์เครื่องเงินในระยะหนึ่ง มีผู้ที่สนใจเข้ามาดูแต่ยังพบปัญหาหลายเรื่อง คือ (1) สมาชิกไม่สามารถระบุราคาสินค้าได้ เนื่องจากราคาของเม็ดเงินผันผวน (2) ไม่มีสินค้าตามรูปภาพที่ลง เนื่องจากกลุ่มสมาชิกไม่มีทุนที่จะทำสินค้าสต็อกไว้รอการสั่งซื้อ (3) การโต้ตอบระหว่างลูกค้าและผู้ขายยังล่าช้าในการตอบคำถาม เป็นต้น

7. สถานภาพทางกฎหมายของเครื่องหมายการค้า

ได้รับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากับกรมทรัพย์สินแล้ว เมื่อวันที่ 29 พ.ค. 2556 (ประกาศโฆษณา เล่มที่ 3161 หน้า 63 วันที่ 8 ก.พ. 2556 เป็นเวลา 90 วัน ไม่มีผู้คัดค้าน นายทะเบียนจึงมีคำสั่งให้รับจดทะเบียนได้)

ปัจจุบันผู้เป็นเจ้าของ คือ นายรวิ ชูทรัพย์เจริญ จะต้องมีการโอนมาเป็นของสถาบัน เพื่อให้มีการบริหารจัดการชำระค่าใช้จ่ายและต่ออายุตามกฎหมายกำหนด และสถาบันฯจะดำเนินการทำเอกสารอนุญาตให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม ใช้สิทธิในเครื่องหมายนั้น ต่อไป

2.2 สนับสนุนและร่วมมือกับชุมชนในการรวบรวม สืบเคราะห์ภูมิปัญญา และขอจดทะเบียนคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นสิทธิของชุมชน

ดำเนินงานในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางมะโอ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ ดังนี้

งานบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาได้ดำเนินงานร่วมกับโครงการวิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิตกาแฟอาราบิก้าในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง โครงการขยายผลโครงการหลวงปางมะโอ และชุมชนบ้านปางมะโอ เพื่อพัฒนาเครื่องหมายการค้าสำหรับผลิตภัณฑ์กาแฟแก้วเมล็ดและคั่วบดบ้านปางมะโอ โดยดำเนินงานออกแบบภายใต้แนวคิด “กาแฟรักษ์โลก” ซึ่งมีจุดเด่นที่นำไปสู่แนวคิดของ “กาแฟรักษ์โลก” ดังนี้

1. ชุมชนบ้านปางมะโอ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ เป็นชุมชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียวถึง 2 ครั้ง
2. การปลูกกาแฟ ปลูกแบบเกื้อกูลธรรมชาติ ภายใต้อร่มไม้ใหญ่ในป่าธรรมชาติ ผสมผสานกับสวนเมืองดั้งเดิม ไม่มีการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีใดๆ
3. สภาพพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ อากาศหนาวเย็นตลอดทั้งปี ทำให้กาแฟเจริญเติบโตได้เต็มที่และมีคุณภาพ
4. เป็นชุมชนวิถีพุทธ นับถือศาสนาพุทธ มีพระธาตุสามเงาเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชุมชนเคารพนับถือ หากมีแขกมาเยี่ยมเยือนก็จะพาไปเคารพสักการะ เพราะเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้านปางมะโอ

การออกแบบเครื่องหมายการค้า และฉลากสำหรับผลิตภัณฑ์กาแฟ จึงได้นำเอาเอกลักษณ์ของชุมชน และจุดเด่นของสภาพพื้นที่ปลูกกาแฟมาเป็นโจทย์ในการออกแบบ และมีการปรับปรุงแก้ไข คัดเลือกโดยผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมถึงสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าบ้านปางมะโอ ได้ร่วมกันคัดเลือกแบบต่างๆ ดังนี้

แบบที่ 1

แบบที่ 1 แบบนิยม

แบบที่นิยมใช้ ซึ่งเหมาะแก่การทำโลโก้ ป้ายร้าน โลโก้สินค้า ออกแบบจากแนวคิดที่ว่า กาแฟจากดอยสูง ใช้กราฟิกดอยเป็นพื้นหลัง กราฟิกที่แสดงตรงกลางเน้นด้วยรูปถ้วยกาแฟ อาจจะมีพื้นหลังเพิ่มเติมคือเมล็ดกาแฟ วงกลมด้านนอกสำหรับแสดงชื่อกาแฟใช้สีน้ำตาล ตัวหนังสือสีขาวเพื่อให้เด่นชัด ประกอบด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กาแฟที่ใช้รูปลักษณะนี้เช่น กาแฟวาวิ สตาร์บัคส์ กาแฟชาวดอย กาแฟดอยหลวง เป็นต้น

แบบที่ 2

แบบที่ 2 แบบทันสมัย

ใช้พื้นหลังแบบสีเหลี่ยมตัดมุมโค้ง เน้นตัวอักษรภาษาอังกฤษแสดงชื่อของกาแฟเพื่อการจดจำชื่อกราฟิกประกอบเป็นรูปถ้วยกาแฟ มีใบไม้ร่วมด้วยเพื่อแสดงถึงความเป็นกาแฟจากธรรมชาติ กราฟิกกลิ่นกาแฟเป็นเส้นขมวดเป็นวงกลมเพิ่มความนุ่มนวล สีของพื้นหลังโลโก้เน้นสีโทนเดียว ตามรูปแบบModern หรือแบบทันสมัย

แบบที่ 3

แบบที่ 3 เอกลักษณ์ของถิ่น

ใช้เอกลักษณ์ของถิ่นที่ชุมชนผู้ผลิตภูมิใจ คือเจดีย์พระธาตุวัดอรัญจอมเมฆ หรือพระธาตุสามเงา ประกอบไปด้วยรูปร่างที่เป็นพระธาตุจริง และเงาของพระธาตุ จัดวางในรูปแบบพระธาตุจริงอยู่ตรงกลาง รอบล้อมด้วยเงาพระธาตุ ใช้กราฟิกประกายแสงและเส้นขอบแสดงพระธาตุองค์จริง แสดงพื้นหลังด้วยลายเมล็ดกาแฟ ซึ่งจะไม่ใส่ก็ได้ ตัวอักษรเป็นแบบเขียนลายมือภาษาอังกฤษเพิ่มความนุ่มนวล พื้นหลังโลโก้เป็นลักษณะวงรี แนวคิดแบบเอกลักษณ์ถิ่นนี้มีลักษณะเดียวกันกับโลโก้กาแฟดอยช้าง และกาแฟาวี เป็นต้น

แบบที่ 4

แบบที่ 4 กลุ่มเป้าหมาย

จากการอ่านงานวิจัยเกี่ยวกับผู้บริโภคกาแฟ พบว่าจากการเก็บข้อมูลตัวอย่างประชากรในร้านกาแฟ กลุ่มผู้ดื่มกาแฟสด จะมีอายุระหว่าง 21-30 เป็นจำนวนมากที่สุด ซึ่งเป็นช่วงวัยเรียนระดับอุดมศึกษา และวัยทำงาน และเป็นเพศหญิงและเพศชายในจำนวนพอๆกัน จึงได้ทำการออกแบบโลโก้ที่เหมาะสม และน่าจะดึงดูดความสนใจจากกลุ่มประชากรนี้ โดยการใช้การเน้นตัวอักษรเพื่อสร้างชื่อของสินค้าเพื่อให้เป็นที่จดจำ ใช้ลักษณะแบบอักษรที่เด่นและดึงดูดสายตา กราฟิกประกอบโลโก้แสดงรูปกาแฟ ใบไม้ ต้นไม้ และเมล็ดกาแฟที่จัดเป็นรูปดอกไม้ เพื่อเล่าเรื่องราวของกาแฟที่มาจากธรรมชาติ

แบบที่ 5

แบบที่ 5 มีระดับ

ออกแบบโดยใช้แนวคิดกาแฟจากธรรมชาติ ใช้สีพื้นหลังสีดำ สีน้ำตาล และมีกราฟิกโล่ระดับสีให้เกิดสีทองบนถ้วยกาแฟ มีกราฟิกใบไม้แสดงความเป็นธรรมชาติ ซ่อนเงาใบไม้ด้วยการไล่ระดับสีทอง นำมาตกแต่งเพื่อเพิ่มความพลั้วไหว โดดเด่นด้านบนเว้นที่ไว้เพื่อใช้แสดงสโลแกนของสินค้า ซึ่งอาจจะใช้สื่อสารความเป็นเอกลักษณ์ของกาแฟ เช่นกาแฟจากดอยสูง หรือกาแฟจากธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

แบบที่ 6 ย้อนยุค

ออกแบบโดยใช้แนวคิดกาแฟยอดดอย เหมือนกับแบบที่ 1 แต่มีการเพิ่มเติมสโลแกนของกาแฟ และมีการวางอักษร และรูปลักษณ์ของพื้นหลังในแบบย้อนยุค หรือแบบ Vintage ซึ่งจะพบเห็นรูปลักษณะนี้ได้ตามรูปแบบโลโก้ของชาวตะวันตก

การพัฒนารูปแบบเครื่องหมายการค้า

โลโก้เครื่องหมายการค้า สำหรับผลิตภัณฑ์กาแฟบ้านปางมะโอ
เรียกว่า กาแฟ พี เอ็ม โอ

ตัวอย่างฉลากผลิตภัณฑ์ กาแฟ พี เอ็ม โอ ออกแบบให้คัดเลือกและแก้ไข

รูปแบบฉลากที่วางบนตัวผลิตภัณฑ์ เพื่อคัดเลือกและปรับปรุง

รูปแบบฉลากที่คัดเลือกใช้กับผลิตภัณฑ์กาแฟ พี เอ็ม โอ

ด้านหน้า

ด้านหลัง

สรุปผลการดำเนินงานงานทรัพย์สินทางปัญญาได้ออกแบบเครื่องหมายการค้าและฉลาก เพื่อใช้กับผลิตภัณฑ์กาแฟคั่วเมล็ดปางมะโอ โดยใช้ชื่อสินค้าว่า กาแฟ พี เอ็ม โอ ซึ่งออกแบบให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกกาแฟอาราบิก้าบ้านปางมะโอ ในพื้นที่ศูนย์ขยายผลโครงการหลวงบ้านปางมะโอเป็นผู้ใช้ประโยชน์ และดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านี้แล้ว เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2556 เลขที่คำขอ 905354

บทที่ 5

บทสรุป

1. การบริหารจัดการทรัพยากรสิทธิทางปัญญาของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

สรุปการบริหารจัดการทรัพยากรสิทธิทางปัญญาของสถาบันสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ดังนี้

1. ประเภททรัพยากรสิทธิทางปัญญา	7	ประเภท
2. ทรัพยากรสิทธิทางปัญญาทั้งหมดของสถาบันฯ (2554-2556)	39	รายการ
3. ติดตาม/แก้ไขสถานะทรัพยากรสิทธิทางปัญญา	6	รายการ
4. ทรัพยากรสิทธิทางปัญญาที่มีสถานะทางกฎหมายแล้ว	24	รายการ

2. การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการจัดการทรัพยากรสิทธิทางปัญญาที่เป็นสิทธิชุมชน

2.1 สนับสนุนให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสิทธิทางปัญญาที่เป็นสิทธิของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินงานใน 2 พื้นที่ ดังนี้

2.1.1 พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ บ้านโป่งคำ อ.สันติสุข จ.น่าน (ต่อเนื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555)

สรุปผลการดำเนินงานในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงโป่งคำ การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสิทธิทางปัญญาที่เป็นสิทธิของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พื้นที่เขตอนุรักษป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ในเขตป่าสงวนป่าแม่ น้ำน่านตะวันออกตอนใต้ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีใน “แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรในพื้นที่เขตอนุรักษ พ.ศ. 2556-2558 (แผนระยะสั้น)” ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แผนจัดการเพื่อคุ้มครองสมุนไพรในพื้นที่เขตอนุรักษ พ.ศ. 2556-2558 (แผนระยะสั้น) เพิ่มเติม เล่ม 130 ตอนพิเศษ 78 ง หน้า 32 วันที่ 28 มิถุนายน 2556 (ประกาศ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2556) ซึ่งอนุมัติให้ดำเนินงานตามแผนจัดการฯ นี้ ภายใต้ 4 แผนงาน ได้แก่ 1) ด้านกฎหมายหรือเงื่อนไขการอนุญาตฯ 2) ด้านอนุรักษและประสานความร่วมมือฯ 3) ด้านสำรวจและศึกษาพืชสมุนไพรฯ และ 4) ด้านติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยมีงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนการแพทย์แผนไทย จำนวน 2,885,000 บาท

มูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน (วัดโป่งคำ) เป็นหน่วยงานหลักดำเนินงานตามแผนจัดการฯ ในพื้นที่ร่วมกับกลุ่มครุภูมิปัญญา หมอยาพื้นบ้าน คณะกรรมการป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ฯลฯ ตามแผนงาน มาตรการ และงบประมาณ ดังรายละเอียดในตาราง

สรุปงบประมาณแผนจัดการคุ้มครองสมุนไพรพื้นที่เขตอนุรักษ์ ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ พ.ศ. 2556 - 2558

แผนงาน	มาตรการ	งบประมาณ		
		2556	2557	2558
แผนงาน 1 ด้านกฎหมายหรือเงื่อนไขในการอนุญาต	-ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ/ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจ แก่สาธารณชน	300,000	190,000	190,000
แผนงาน 2 ด้านการอนุรักษ์และประสานความร่วมมือ	-สร้างแรงจูงใจ/กำหนดขอบเขตพื้นที่/การอนุรักษ์และฟื้นฟูสมุนไพร/การถ่ายทอดองค์ความรู้	580,000	520,000	520,000
แผนงาน 3 ด้านสำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพร	-สำรวจและศึกษาวิจัยสมุนไพร/เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ/การพัฒนากระบวนการข้อมูล	140,000	140,000	140,000
แผนงาน 4 ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล	-ประเมินผลการดำเนินงานตามแผน/รายงานผลการดำเนินงาน	55,000	55,000	55,000
รวม		1,075,000	905,000	905,000
จังหวัดน่าน ป่าชุมชนบ้านโป่งคำ ในเขตป่าสงวนป่าแม่ภูน้ำน่านตะวันออกตอนใต้		2,885,000		

2.1.2 พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม อำเภอเถลี จังหวัดลำพูนกิจกรรม ดำเนินการจำนวน 7 กิจกรรม ดังนี้

1. จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม
2. กฎระเบียบข้อบังคับกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม พ.ศ. 2556
3. เปิดบัญชีกลุ่มผู้ผลิตเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม
4. จัดทำบัตรประจำตัวสมาชิกกลุ่ม
5. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ภายใต้เครื่องหมายการค้าเครื่องเงินพระบาทห้วยต้ม
6. สนับสนุนกิจกรรมด้านการตลาด (ยังอยู่ระหว่างการทดลองจำหน่าย)
7. สถานภาพทางกฎหมายของเครื่องหมายการค้า ได้รับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ากับกรมทรัพย์สินแล้ว เมื่อวันที่ 29 พ.ค. 2556 (ประกาศโฆษณา เล่มที่ 3161 หน้า 63 วันที่ 8 ก.พ. 2556 เป็นเวลา 90 วัน ไม่มีผู้คัดค้าน นายทะเบียนจึงมีคำสั่งให้รับจดทะเบียนได้)

2.2 สนับสนุนและร่วมมือกับชุมชนในการรวบรวม สืบเคราะห์ภูมิปัญญา และขอจดทะเบียน คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นสิทธิของชุมชน ดำเนินงานในพื้นที่โครงการขยายผล โครงการหลวงปางมะโอ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ ดังนี้

สรุปผลการดำเนินงานงานทรัพย์สินทางปัญญาได้ออกแบบเครื่องหมายการค้าและฉลาก เพื่อใช้กับผลิตภัณฑ์กาแฟแก้วเมล็ดปางมะโอ โดยใช้ชื่อยี่ห้อว่า กาแฟ พี เอ็ม โอ ซึ่งออกแบบให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกกาแฟอราบิก้าบ้านปางมะโอ ในพื้นที่ศูนย์ขยายผลโครงการหลวงบ้านปางมะโอเป็นผู้ใช้ประโยชน์ และดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2556 เลขที่คำขอ 905354